

Armando Vidal

ANY II

NOVEMBRE 1929

N.º 23

LA DANSA MÉS BELLA...

PORTANTVEU DEL FOMENT DE LA SARDANA

SVMARI

Respectem-la tal com és, per J. B. i C. — Programa de l'audició de sardanes corresponent al mes de Desembre.—El meu amic i jo, per C.V. Burc.

La barca, per Apeles Mestres. — Llorenç Vives i Figueres, per Josep Viusà.—Amb motiu de l'Exposició de flors;

El dret de les flors, per Nitokris. — Boixos de Novembre, per Lola Cos Roget. — Els que som de bona fe, per Carreres.

— Les fulles seques, per

Angel Guimerá. —

Noticiari.

FIGVERES

EN
EL
RAM
DE LA
ELEGANCIA
MASCULINA
· DIR

PUIG-PARIS

ES
DIR-HO
TOT

ANTIGA CASA

Fills de Josep Massot

Fundada l'any 1850

*ÉS LA PREFERIDA DE LES
SENYORES ELEGANTS*

PER LA SEVA ORIGINALITAT.
PEL SEU BON GUST.

PELS SEUS IMMILLORABLES GÈNERES.
PELS PREUS VERITABLEMENT REDUITS

PLAÇA CONSTITUCIO, 25 i 26

FIGUERES

Encara teniu el
rellotge espatllat?

No espereu demà per a
fer-lo adobar i porteu-lo
de seguit a la

Rellotgeria VARELA

LA CASA VARELA

SERVEIX BÉ I ÉS ECONÓMICA

LLIBRERIA CANET

DIARIS REVISTES LLIBRES

AIMANTS DE LA
NOSTRA DANSA:

COMPREU EL LLIBRE

Nostra Dona la Sardana
DE JOSEP MIRACLE

i

LA SARDANA PER A PIANO

Els arbres de la Devesa
saben una cançó —

D' EN J. BARÓ GÜELL

LA DANSA MÉS BELLA...

PORTANTVEU DEL FOMENT DE LA SARDANA DE FIGUERES

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: «CASINO MENESTRAL»

Respectem-la tal com és

EL culte publicista i fort escriptor, En Carles Soldevila, ha estat aquesta vegada, el qui s'ha encarregat de remoure un xic les aigües—si cal dir—enllotades.

Val a dir, però, que per a remoure-les de la faisó que ho ha fet, era més preferible que hagués deixat d'actuar amb el seu «zum-zum» borinotesc bo i esperant una altra millor avinentesa en la qual es trobés més encertat.

Cal escurçar la sardana? Heu's-ací la pregunta inoportuna i inconvenient amb la qual s'ha originat tan gros rebombori, que al nostre entendre—no n'hi havia per tant—ha resultat una mica exagerat.

Contestant, potser influenciats per l'esmentada pregunta, ens cal fer-hi aquestes interrogacions: Per què l'hem d'escurçar? Per quin motiu? Per afany de renovació? Per què és llarga?

Creiem de debó que la nostra dansa ja està bé tal com és, que no li cal ni admet escurçaments de cap mena. Més encara: Creiem que la sardana deixaria d'ésser sardana en fer-li mutilacions o bé certes transformacions que no l'afavoririen ni poc ni molt.

Volem la sardana talment com ens la deixà En Pep Ventura i, de la mateixa manera que s'ha respectat fins ara, devem respectar-la, enaltir-la i sentir-l'hi devoció en endavant.

La sardana escurçada, mutilada, transformada, ens fa pensar en establir comparació amb el malaurant, que ha estat greument ferit o que ha estat víctima d'un accident, al qual per a poder salvar-lo és necessari amputar-li un braç o una cama.

Aquell ésser, verament, després de l'operació feta, viu o pot viure més o menys defectuosament, però mai més, ai las!, podrà ésser ço que era. Ha estat —forçosament i en bé d'ell mateix— transformat.

N'obstant, en la sardana, hom pot veure clarament i senzilla que no pateix cap malura, cap perjudici, perquè hagi d'ésser retallada o escurçada amb ço que es refereix a la seva extensió. En tot cas, deu fer-se distinció entre la sardana de bon escollar i de la que en començar ja desitgem sigui acabada. Allavors sí que fóra encertat aplicar-hi, més que un escurçament o mutilació, una anul·lació, per a no patir-ne més.

Per tant, doncs, val més que la deixem intacta sense introduir-hi canvis que la farien ridícula.

Breu: nosaltres hem cregut anar per bon camí —i n'estem convençuts— estimant i venerant la dansa com l'han estimada fins als nostres dies—fervorosament—i seguirem estimant-la sempre, encara més, per ésser racialment ben catalana, ben empordanesa, ben nostra.

J. B. i C.

En el proper número donarem el resum de les respostes al nostre qüestionari, pel qual motiu preguem als que han pensat contestar-hi que ho tinguin en compte.

Avancem als nostres lectors que en l'esmentat número, publicarem un interessantíssim treball, relacionat amb aquest qüestionari, del culte empordanès N'Ignasi Fages.

MES DE DESEMBRE

PROGRAMA

DIJOUS, DIA 26 (DIADA DE SANT ESTEVE)

MATÍ, A DOS QUARTS DE DOTZE

A LA RAMBLA

ESGLAI	VICENS (XAXU)
LA REINA DE LES FLORS	SERRA (JOSEP)
ALÇA; NOIA!	PEP VENTURA
L'OVELLA MALALTA (estrena)	TARRIDES
ATZAVARES I BALADRES	TOLDRÁ
SOL IXENT	BASIL

COBLA: "LA PRINCIPAL"

AUDICIÓ LIV

EL MEU AMIC I JO

DESPRÉS de mantes vegades d'ésser pregat per l'amic Milà per anar a sentir una audició de ràdio a casa seva, no vaig poder a l'últim excusar-me i vaig complimentar-lo accedint als seus precés. No diré que la ràdio no sigui cosa apreciable, no, perquè també sentí un goig en poder oir terres estrangeres, o poder disfrutar dels serveis que avui ens ofereix. Però la veritat, si alguna volta he estat refractari, ha estat senzillament per la complicació de les explicacions del ràdioaficionat. Recordo d'alguna altra vegada, que he tingut ocasió d'escoltar-ne, que havia de suportar un seguit de paraules, unes nocions especials, que hem deixaven atribolat. Ara sentirem Londres - em deien - ara Praga, ara Viena; i vinga cercar estacions noves i voler-me-les fer sentir, i el què realment sentia era música trençada de tota llei, junt amb la paraula de l'speaker - que deien ells, - i uns eixordats xiulets que de tant en tant es sentien per acabar-ho d'adobar. Venia el moment que el ràdioaficionat devia tenir compassió i es quedava en una única estació, - ell ho feia com aquell que aixeca un banderí de la victòria - però aleshores ens donaven la bona nit i plegaven. Tot plegat no sentíem res. Tot això amanit amb aquells termes radiotècnics a un el deixaven avorrit. Les selfs, els triodes, els paràsits, la reacció, l'alta freqüència, els neutrodons, les resistències, els condensadors, els radiatius, el fading... Tots aquests noms ficats al cap i amb la «divertida» audició que un hom havia sentit, el deixaven amb unes ganes de no tornar-hi mai més.

Aquesta vegada, doncs, com deia, no vaig excusar-me i vaig acceptar el convit. No podia menys. L'amic Milà em deia que com que jo sóc del Foment no podia deixar d'anar a escoltar l'audició de sardanes executades per la cobla «Barcelona-Albert Martí» i tramès per

«Ràdio Barcelona». Em deia que tant sols ho havia de fer per informació i per gojar, ja que suposava que m'havia d'ésser un goig de sentir la nostra dansa. Així és que a les 9 tot just tocades em van tenir a casa l'amic. No per això sense la por de sentir uns quants termes tècnics.

Després dels saludaments i d'unes breus paraules, i sense tenir l'oportunitat de fer l'alabança de l'aparell construït d'ell mateix, alabança que seria per compliment, no gens menys, car amb consciència no podria per no entendre-hi res en aquesta matèria, vam passar a l'audició. La meua puntualitat va ésser premiada amb sentir el començament de la tocada sardanista. L'afinació de l'aparell feia quedar bé al seu propietari. De seguit vam quedar abstrets en la música, i amb un prec a frec de llavis vam deixar descabdellar la primera sardana: «Oració Matinal». Apenes go-sàvem re-pirar. Ens interessàrem pel programa a desenrotllar i constatarem que la tocada era composta del programa aquest: «Oració Matinal» (N. Paulís); «Margaridó» (J. Zamacois); «Amorosa» (J. Comellas Ribó); «Camprodon» (J. Manent); «Tossa, la vila vella» (E. More-ra); «Dalt les Gavarres» (J. Garreta).

Un excel·lent programa, certament. Un programa de sardanes, els autors de les quals ja són garantia de dignitat. Sardanes sentides potser de tots els presents lectors. L'estona d'audició passà fugaç.

Veritablement, em va ésser un goig de poder sentir tant belles obres pel medi difusor que és la ràdio, en aquest cas bona fomentadora de la nostra dansa per l'abast que va tenir aquesta audició, o per les famílies de caràcter vari que el pogueren escoltar.

L'amic Milà em semblava que cada cop s'interessava més per a la nostra dansa, i la realitat és que jo no havia

vist encara que ell era un entusiasta de temps ha. La conversa que vam iniciar va ésser portada en un pla interessant perquè sí, i això em féu veure en ell no l'indeferentista corrent, sinó un romàntic d'idealisme

Va explicar-me primerament quelcom de l'actuació del Cor «Déodat de Séverac, de Tolosa», i la ràdio El micròfon de «Ràdio Tolosa» un dia va ésser disposat per a la retransmissió de l'actuació de dit cor occità. El programa que executaren aquells cantaires constava de peces cantades en occità, català i francès. La direcció anava a càrrec de l'impetuós mestre Fontbernat. El goig consistia per l'audició de «La Sardana de les Monges» de Morera. La dicció clara i catalana d'aquesta sardana no va deixar de produir en l'ànim de l'amic com un sentiment d'enyorança. Aquella pronúncia tan catalana el feia pensar com si aquella gent apartats del nostre terrer fossin uns emigrats que no tornaran més. Però també com si fossin uns germans retrobats. Aquella sardana potser havia fet eixir aquest sentiment. Remarcava que la sardana semblava pròpia d'ells, com pròpia és enllà de la contrada, i per tant guardant així impertèrrita el seu centre a l'Empordà. Dins aquets pensaments el feien preguntar quin expandiment cal donar a la sardana. Fins a quines persones volem interessar, i fins on volem penetrar, això és: quina exacta frontera s'ha de posar a la sardana. No cal dir que la pregunta exigia una resposta rígida. Les limitacions i condicions suggerides m'impediren la resposta categòrica. Vaig optar per no emetre cap judici prematur per mor de no dir un estirabot, que, dit entre parèntesi, seria impropï d'un C. D. del Foment. Però com a fomenista que sóc no va deixar d'interessar-me la pregunta que em va fer. Ell aleshores va observar-me que cal considerar la sardana com a dansa i com a composició musical. Concedint-me peu per a la resposta sobre l'abast

de la sardana considerada música, no vaig fer-me esperar. Fer-la universal, - vaig dir. - Els compositors qui més o menys ja hi treballen, car les llurs obres per la seva grandiositat fa que siguin acceptades, tant aquí com a l'estranger, al costat de les composicions simfòniques modernes i clàssiques

El meu amic se'n va adonar, de la llestesa de la resposta en front del silenci a la sardana dansa. Va prosseguir dient-me: - Molt bé, per què sense negligir el treball local no l'ajudes a fer-la universal, com tant de pressa has convingut tu?

La veritat haig de dir que les preguntes de l'amic estrenyent el cercle em lligaven, trobava que potser si anava massa de pressa en respondre. Però no m'en penedeixo. El vaig coneixent i sentí com un pler íntim d'ésser preguntat pel meu amic.

- Bé, dic jo per justificar-me, - no voldràs pas que esdevingui tot d'un plegat un Garreta

- Ja em va bé la teva rapidesa - em repeteix, - però com pots suposar no penso pas que hakis d'ésser un geni emulador. La teva modèstia sincera en no acceptar ni per broma a posar-te al costat d'aquests mestres no priva a un hom, però, de posar-hi el seu granet de sorra. Quantes i quantes vegades en escriure a fora del nostre terrer no haurem tingut oportunitat de parlar de les nostres coses! Aleshores cal posar el granet de sorra. Les cartes il·lustrades (vulgarment, postals) fan el seu fet, això és, vistes de ballades de Sardanes. Posant el subtítol de «Dansa popular catalana» al peu de la vista, hom aconsegueix amb aquests pocs mots, - i la vista - millor eloqüència que no una llarga explicació tal vegada inherent. I jo no fa pas molt vaig trametre a una meua co-idealista txecoslovaca, la Senyora Strejcek, la reducció per a piano de la sardana «Juny», de Garreta, junt amb la seva lletra original de l'eximi poeta Ambrosi Carrion. M. Strejcek també em

correspongué amb una cançó popular txecoslovaca. Dita Sra. em comunicà més tard la bona impressió i gran interès que la sardana causà i desvetllà als oients de la qual, durant una vetllada musical familiar. I no és pas aquesta la primera sardana que trameto...

-Atenent-me a la veritat haig de dir que l'amic Milà em va tenir bona estona atent a les seves paraules aquestes, tant que ni gosava a interrompre'l per res. A mida que amb els ulls espurnejants anava parlant, anava descobrint un home altre. I la seva fervor per la nostra dansa era ben palesa pel seu treball expansiu a llunyes terres. Evidentment, el granet de sorra de què parlàvem el posa amb eficàcia.

-Tot de sobte les seves descripcions em van semblar com si fossin un film.

-No era un film, no. Ell era un home singular. Era un europeu. I com a tal no sé sota quin punt de vista té la sardana. Però és igual, no ho vull saber. Ja en tinc prou en saber el seu amor per ella. El seu interès és convictiu. La nostra actuació té unes bases sòlides.

Una idea lluminosa em fa trencar el silenci momentani en què m'havia recollit. Per què no ens fas un article per al nostre portantveu? - li dic quasi tímidament. - Les teves observacions indubtablement avalaran les nostres pla-

nes, perquè seran originalíssimes. modernes...

-Home, si tant t'hi interesses i tens ganes d'una decepció ja ho faré. Aviat és dit ordenar unes idees i donar-les per escrit.

-Bé, home, ja tenim prou franquesa per a dir-te que no et crec.

Els quarts i les hores han anat caient sobre nostre implacablement. Malgrat de l'amenitat de la nostra conversa, trobem convenient anar-nos-en a dormir, car ja és ben bé hora. Ens acomiadem amb breus paraules, i arrodonim amb un «a reveure» franc.

Aquesta vegada us asseguro que la pròxima visita a l'amic Milà no serà pas tan tardana com aquesta. Tinc necessitat de tractar algun tema dels que avui hem deixat a mig descabdellar o per començar.

El meu amic m'ha deixat pensatiu. Jo creia conèixer-lo; avui coneixent-lo més, més lluny veig que estic de conèixer una persona. I jo més intrigat a descobrir-lo.

Quins deuen ésser els seus neguits, quin deu ésser el seu ànim, els seus sentiments; quina deu ésser la seva ètica?

I bé, aquest meu dilecte amic ja és singular, ja! No m'ha parlat gens de la radiotècnica, la qual tanta por em feia, ni s'ha fet l'auto-alabança en les seves construccions!

C. V. BURC.

LA BARCA

(Música del Mtre. Morera)

Requetetxec, quetxec, cigala,
canta fins a morí;
requetetxec, flor de nadala,
violes i romaní.

Lleva't, la vida meva,
i obra'm el finestró,
si la porta porta,
i obra'm el finestró
si la porta no.

Sents? La cigala canta,
canta en el pomeró,
que no para, no.

Requetetxec, quetxec, cigala,
canta fins a morí;
requetetxec, flor de nadala,
violes i romaní.

Ai! la cançó que et canto
sí que t'en du afició,
que la seva seva,
sí que t'en du afició,
que la seva, no.

D'altra t'en cantaria,
d'altra bon xic milló
que no goso goso,
d'altra bon xic milló
que no goso, no.

Requetetxec, quetxec, cigala,
canta fins a morí;
requetetxec, flor de nadala,
violes i romaní.

APEL'LES MESTRES.

Llorenç Vives i Figueres

COM aimants de les més petites vibracions espirituals i desitjosos d'augmentar els nostres joves coneixements, en assabentar-nos de la conferència que devia donar el nostre incansable pedagog En Llorenç Vives, anàrem a fruit de la lectura del treball de presentació de l'intrèpid i excels excursionista empordanès En Bosc de la Trinxeria, que el nostre conferenciant va voler fer a un renombrat centre excursionista de la capital catalana, presentant-los-hi aquell home producte de la mateixa Natura, que va saber-ne ésser bon fill, copsant-ne les seves perfeccions i cantant-ne les bel·leses.

Malauradament ens dol haver de fer constar la nostra desil·lusió d'haver-nos imaginat que un local relativament petit i disponible per a dues o més entitats esportives, no seria possible encabir-nos-hi, resultant que hi estàvem excessivament espaiats.

Nosaltres hauriem desitjat veure'ns-hi acompanyats d'un bon nombre dels nostres contemporanis, ja que el tema tractat els fóra convenient de conèixer, per allisonar-los, amb els d'aquells vells d'anys però no de cor, protagonistes intercalats en aquesta història, que ajudaren a l'heroi a fer més amorosa i fructuosa la seva obra.

Aquests joves actuals que creixen completament allunyats d'aquestes ben apetitoses manifestacions de l'esperit, sembla talment com si no en posseïssin, com si aquest fos una qualitat secundària, concebible només que a un nombre ben reduït d'éssers endimoniats i sortits de la corrent mansoia ciutadana.

Fins solament amb l'objecte de trans-

figuració del paisatge caòtic, on esmercen, inútilment i amb perjudici propi, hores i hores de platxèria morbosa, calia anar-hi i, a més, tenint en compte que no és molt el sacrifici - si així ho consideren - de dedicar un sol vespre durant tres o quatre mesos que hom tarda a poder escoltar un home «sapiens» que ens ensenyi.

Joves, cal saber-se ordenar, cal orientar-se i millorar-se l'intel·ligència, amb la disciplina d'un programa que hom mateix deu confeccionar-se, en un moment d'oci o de lleure, d'acord amb les possibilitats de cadascú i seguir-lo amb fe pel fi de poder esguardar millor els moltíssims batecs humans que semblen no interessar-nos i el dia de demà ens en haurem de de dordre no haver-los correspost amb l'atenció que calia.

El nostre conferenciant d'avui no ha pogut veure correspost el seu esforç, ni per aquells que hi estaven obligats moralment, els seus nombrosos deixebles que ha escampat arreu, que tant bé va saber orientar perquè cadascú empenqués el camí que més li convingués, preparant-los per vèncer tots els obstacles.

Cal millorar notablement l'ànima en conjunt de Figueres. El conferenciant ja ha intercalat en la seva lectura aquests defectes i ja s'ha apressat a indicar les normes necessàries a seguir. Expressa el seu viu desig de contribuir amb ço que li permeti el seu esforç.

Ens plauria moltíssim que procurés complir la seva paraula. No fos pels innombrables destorbadors de les coses nobles, ens avançariem a augurar-li un èxit ben falaguer.

JOSEP VIUSÀ.

EL DRET DE LES FLORS

TALMENT sembla que, en front d'un quadro de crisantems, o d'un penjoll de rojos clavells, o d'unes arcades de roser rublertes de les meravelloses joies que Natura ubèrrima ens ofereix, no queda altre camí, per a la ploma, que enfilat un seguit de paraules que, allunyant-se de la raó i les seves elucubracions, ens porti pels rosats espais del més copsador dels sentimentalismes.

No hi ha dubte que, per a aquell que està acostumat, en el seu viure i manifestar-se, a ungir en forta estreta, idees i sentiments, llenguatge i poesia, té, en parlar de flors, camp obert i ampli espai, encara que tot el seu parlar, no tingui altra finalitat que la de fer-nos adonar de la bellesa de les mateixes flors.

Jo, en escriure aquestes ratlles, no pretenc fer poesia: no vull fer sentir sense finalitat; vull fer pensar, per tal de fer entendre perquè se sent. El meu desig, és fer néixer en els qui em llegeixen amor a les plantes; ja que «aquell que pren fort interès - escriure Kant (1) - envers la Natura, té amb això el signe distintiu de l'ànima bona».

Veus aquí doncs, la finalitat que persegueixo: desvetllar en vosaltres interès envers les flors. Entenem-nos... flors?... són les flors que estan a la planta; ja que aquelles que n'han estat violentment separades, no són més que les despulles putrefactes d'una vida que fou, i ja no és.

Ara bé. ¿Tenim algun deure envers les flors?

Són molts els que tal cosa neguen, perquè creuen que l'home integral és l'individu que té més drets; com que, - diuen ells, - a un deure nostre ha de correspondre un dret d'altri no poden ni volen suposar que unes vides, sense raó, com les de les plantes, tinguin un dret - a ésser respectades - que no tingui també d'elles la superba raó de l'home. ¡Infeliços! - No sabeu que la nostra raça és la més destructora i la més temible de les espècies del planeta? Fins ha arribat a inventar pel seu interès, el dret del més fort per a tranquil·litzar la seva consciència en front dels febles, dels vençuts i dels aplastats. I ha posat fora del dret tot lo que té vida, exceptuant-ne ella mateixa. I això, és un irritant abús, un acte de mala fe, que arriba en la seva hipocresia, a valdre's de tot per tal de legalitzar aquestes

iniquitats. El dret de l'home sobre animals i plantes, - no ben justificat encara - s'acaba amb la necessitat de defensa i amb la necessitat de subsistència.

La flor és una vida, i, si fem comparança de vida a vida - posada en tots els éssers, no per nosaltres sinó per la ma del que tot ho pot - res justifica plenament el dret a matar, en tant que tot abona el deure a respectar: L'home complet, no és l'home que té més drets; és el que té més deures. Spencer (1), parlant de les flors, diu que «el qui és dolent amb les plantes no pot ésser home de bé».

I ara, abans d'acabar una anècdota:

Trobat-me jo a Milan, vareig anar a un hospital a buscar a un amic, metge en el mateix.

Era dia de festa. Anava jo amb els meus vint-i-dos anys, tan *pimpollo* com sabia: trajo gris, ratlla als pantalons, bastonet de Indies, sabates de xarol, puro bral'lat i un roig clavell d'encés color en el trau de l'americana.

En tant m'esperava sortís el meu amic, enfilàrem una conversa amb una monja, jove i guapa, que amb facilitat parlava l'espanyol.

Veient que mantes vegades dirigia ella els seus ulls al llampant clavell, vareig dir amb intent de donar-li, si això li feia plaer - «¿Le gusta a V. hermana?»

Ella, de moment, no contestà. Al cap d'un instant, i amb un somriure, mig d'àngel, mig de dimoni, em digué - ¿Que vol que li digui el que penso?

Jo, mig - o quasi bé - avergonyit vareig contestar tot seriós; - digui, digui.

Ella, sense deixar et somriure, em digué al peu de la lletra, aquestes paraules: «La flor en el ojal es condecoracion de tontos». I a continuació, sense deixar-me obrir la boca, i brodat ella amb els seus llavis el millor gest de simpatia - per a guarir sens dubte la ferida que acabava de fer-me - va anar desgranant, una a una, i amb rítmica cadència, les idees aquí exposades; aixecant al mateix temps els ulls cap a l'Infinit, en súplica - a no dubtar - de la vinguda de l'espill diví que ja Plató, demanava també per als homes que no sabien.

NITOKRIS.

(1) «Crítica del Judici».

(1) «Fonament de la Moral».

BOIXOS DE NOVEMBRE

EN el calendari dels meus records infantils Novembre hi és acusat amb els relleus graciosos a l'hora que puerils d'aquells boixos que il·lustren mantes obres del segle passat. Els colors, els matisos, la meva memòria no ha estat potser excessivament fidel en retenir-los. D'altra banda què en fariem? Jo crec que en literatura la qüestió dels colors és una d'aquelles coses que no podran convèncer mai a ningú, ni fins a aquells mateixos que les escriuen. El pintor paisatgista assimila més o menys els colors de la natura barrejant-los i combinant-los damunt la paleta; l'escriptor no pot fer-ho. Per alguna cosa l'un treballa amb els colors i l'altre ho fa amb la paraula.

Però no serà millor que talli en sec aquesta digressió. No per temor de que ella sola m'ocupí el lloc que destino als meus records infantils, cosa molt probable, és més aviat per la por de deixar escapar idees excessivament personals sobre literatura, inadmissibles venint d'un simple «amateur».

*
* *

Jo no tenia gaire més de cinc anys. La meva amiga estava frec a frec dels vuitanta. Una dona curiosa i interessant de debó. Després d'haver-se passat la vida brodant casulles i fent flors pels altars, per un motiu insignificant que ara no és del cas esmentar ací, i que d'altra part no faria sinó palesar la minçor dels seus sentiments religiosos, esdevingué incrèdula. Aquest detall és indispensable per a justificar la manera com la meva veïna amiga parlava:

Estaré divertida al cementiri, em deia. Com la meva casa allí, és veïna de la de tres o quatre musics no m'escaparà mai el refilar del flabiol i seré a les sardanes des del primer contrapunt.

Ho deia d'una manera tal que fins avui que puc comprendre l'abast del seu escepticisme nimbat d'aquella ironia tan empordanesa me n'estranyo i en resto cavilosa.

El meu cervell era completament verge encara de tota influència religiosa,

això feia que jo li preguntés plena de credulitat:

– Ballen sardanes els morts del cementiri? Per què? Quan?

– Per Tots Sants, em responia, surten a fer la sardana al voltant d'un gran foc on torren les castanyes. És llur festa major.

Com la idea de la mort mai fou emprada pels meus familiars per atemoritzar-me, jo escoltava la faceciosa velleïta sense terror de cap mena, ans al contrari pregonament encuriosida. En arribar a casa i contar les coses estranyes que m'havia contat la meva vella amiga es reien de mi.

– Ah «tonta», com t'has deixat enganyar. No veus que els morts són ben morts i no poden sortir em deien

Això no privava però, que la meva imaginació fruís ja amb la visió d'una fantàstica dansa. Jo havia vist dibuixades en alguna part unes calaveres estilitzades i blanques, gracioses i flexibles, i em costava tan poc, imaginativa com era, com ho són tots els infants, de reconstruir-me l'escena...

Novembre comença encara ara per mi, amb la visió que em suggeria la meva amiga octogenària i escèptica, El cementiri. La nit. Al voltant d'una gran flama llengotejant una sardana d'esquelets esbojarrada i frenètica, desafiant amb rapidesa la de les fulles seques que el vent fa giravoltar...

Algú a qui havia contat la meva original concepció de la festa de Tots Sants al cementiri, em sortí un dia amb una paraula de sentit aleshores per mi completament desconegut. Pronuncià el mot estrany «d'irreverència».

Avui que comprenc el significat d'aquesta paraula, aplicada a la meva fantasia infantil em sembla completament inadmissible i fora de lloc. Qualsevol altra dansa que haguessin volgut fer ballar als morts ho hauria pogut ésser d'irreverent, però la sardana?... Si encara a hores d'ara estic convençuda de que és la única dansa que poden ballar els esperits sense perdre una engruna de llur dignitat.

LOLA COS ROGET.

Els que som de bona fe...

ANUNCIAR una audició de sardanes al Parc-bosc, és pluja segura. Crec que en temps de sequedat es podria especular, el terrassà en diria bé.

El dia 27 del passat octubre, el nostre Foment inaugurava les audicions tardorals a l'esmentat Parc.

Una pluja menuda caigué sobre la Ciutat durant el matí. En entrar a la tarda semblava que volia sortir el sol, però els núvols no acabaven de passar.

S'oí el pregoner públic, «En Manel del forn» anuncià l'audició per les 3 de la tarda al Parc i en cas de pluja a la Plaça de Catalunya.

Quan els músics arribaven al cadafalc, montat a la plaça del Parc, podien comptar-se els assistents a la festa amb els dits de les mans; quan estaven a punt de solfa, la campana de la Parròquia deixa anar un *nanc* sec, era un quart de quatre, es començà l'audició.

La segona sardana ens torna a portar la pluja, un cap de núvol que fa de les seves, el sol dóna una ullada a la festa apareixent al mig d'un núvol trencat; records d'infantesa, «plou i fa sol les bruixes es pentinen, plou i fa sol les bruixes porten dol»; més el rotllo que dansava, un tot sol, no parà, i els que feiem de *miron* també aguantàrem el *tipo*, acabà la sardana, finí la pluja i s'amagà el sol.

El Parc s'anava animant, tots els que anaven arribant, però, venien previnuts, paraigües, impermeables, «trinxeres» i alguns exhibint ja el gabany.

Els músics, que tot hi portar paraigües, no estant per brocs, toquen les sardanes a corre-cuita; ja s'han fet varies colles, cal remarcar que trobem a faltar la gràcia encisadora de la dona, se'n veuen molt poques, l'audició resta mancada del seu principal atractiu.

Acabada la cinquena sardana, torna

a començar a ploure, però aquesta vegada fortament, ço que obliga a donar per acabada la festa, la desfilada és general.

Aquestes audicions al Parc, crec que el millor seria anar-les suprimint, i consti que el lloc el trobo insuperable, però, es podria provar d'anunciar-les a la Rambla o a la Plaça de Catalunya, a veure si així el temps hi acompanya, i es dóna més lluïssor a la festa.

No sóc del parer, però, de fer les ballades a porta tancada, hom no hi troba el caire pairal que ens encisa i ens anima la festa; em fa l'afecte que robem la llibertat a la dansa, quantes audicions he oït així, em recorden les feres que veiem en els Parcs zoològics, les hi han tret tots els atractius, les tenen enterrades en vida.

M'he assabentat que en properes audicions el Foment, té en projecte fer una recapta en pro seu, ho trobo molt lògic, des del «Portantveu» i en molts programes anunciadors de ballades, hem pogut llegir que el Foment demana ajuda, mai se n'ha fet cap cas.

És que hom no es fa prou càrrec de l'obra que porta a cap la nostra entitat sardanista? El seu C. D. treballa de valent per portar-la a terme. En la dita recapta veiem el seu encert, si no es vol anar a ells, ells venen a nosaltres pidolant-nos ço que hauríem de donar sense embuts.

El Foment es troba deseparat; és com l'aligot, que copsat per el còdol ben dirigit, llençat per el jove rabadà amb son mandró, cau, rodolant mont avall, de roca en roca; ell prou prova d'extendre les ales per emprendre el vol, però, tot és en va, i al fons quedaria, si els seus creadors pare i mare àliga, no estiguessin a l'aguait, llençant-se amatents a buscar-lo, i amorosa-

ment ajudats pels seus unglots tornar-lo als cims, on ha d'impejar.

El Foment començà amb molts de fums, més es parà als primers passos mancat de sosteniment; necessita protectors, cal que es posi amor en l'obra, si tots hi ajudem, amb la quota mensual, assistint a les vetllades de cultura, a les audicions, contribuint a les recaptas, es podrà arribar a fer quelcom, l'anirem remontant i fàcilment podrem arribar a deixar-lo a lloc, que si a nosaltres ens manquen les urpes, no deixem de tenir la capacitat suficient per saber seguir el camí que porta als cims.

Mantes vegades, dissortadament, hem oït qui s'alaba de dansar en les audicions del Foment, sense ésser soci,

fent gallarets, que podent ballar de franc qualsevol paga; jo no faig cas de ço que diuen, si no paguen és que no poden, no crec amb aital especulació essent fills d'aquesta terra. Més, no dubto, que si no es poden desprendre de la quota mensual, almenys contribuiran amb unes peces de coure en dia de recapta, així si tots hi posem una pedreta, l'obra que executarem serà ferma i de llarga durada.

Nosaltres, els que som de bona fe, per dissort els pocs, col·laborem al seu enaltiment moralment i material, com que aimem la terra, embellim la dansa.

CARRERES.

7 novembre 1929.

LES FULLES SEQUES

(Música del Mestre Morera)

Les fulles seques fan sardana
d'ací d'allà saltironant,
i dintre el boix la tramontana
sembla la cobla al lluny sonant.

I quin seguit de fulles roges
que enjogaçades porta el vent;
les que més corren semblen boges,
altres es mouen dolçament.

I quan el sol se'n va a la posta,
l'arbre que enyora el seu fullam,
poc a poquet son ombra acosta
als balladors del camp.

I surt la lluna trista i sola,
fulla d'un arbre que ha viscut,
que va cercant pel cel on vola
la companyona que ha perdut.

Les fulles seques fan sardana,
mes quan l'aubada surt després,
se les endú la tramontana
espais enlaire per mai més.

I l'arbre sec ja torna a viure,
fulles i flors arreu badant
i cada brot, quins cants de riure,
fent niu les aus i els becs juntant!

Després la fruita que encisera
penjim-penjam al sol que és foc,
el prèsec ros i la cirera,
la pruna clàudia i l'albercoc.

Oidà, quin goig fan les rodones,
sardanejant de dia i nit,
les mans juntant homes i dones,
els ulls clavats a l'infinit!

ANGEL GUIMERÀ.

R E C O R D

SE m'acudeix tot sovint a la memòria un record que a vegades m'és melangiós i empipador, però que en cert moment àdhuc em fa riure de debó.

Em trobava ja fa alguns anys, en una ciutat industrial molt poc allunyada de la capital catalana i heu's-aquí que un dia se'm va presentar l'avinentsa per a poder desplaçar-me uns quilòmetres. Sabeu que ho motivà? Ben senzill: Un aplec sardanístic que es celebrava en un santuari que hi ha ben aprop d'una ciutat veïna a la que jo m'estava.

Casualment, ens trobàvem, en aquell temps i en la mateixa urbs, una colla d'empordanesos, tots ben amics i rublerts d'una gran passió per la nostra dansa, d'aquella passió que diríeu que arriba fins al moll de l'os.

Se'ns assabentà de l'esmentat aplec i ja ens teniu fermament decidits a fer-hi acte d'assistència i a punt d'esplaiar-nos, com el primer, dansant amb fe i entusiasme la nostra sardana.

Era a les primeres hores d'una tarda primaveral, clara i assolejada com no podiem esperar d'altra millor, que encisats fèiem via cap al lloc de l'aplec. No en vulgueu més de ganes d'ésser-hi. Que si ja n'hauran tocadés dues; que si ja seran a mitja ballada; veïam si hi arribarem que ja plegaran. Tota aquesta mena d'exclamacions i d'altres sortien dels llavis dels companys, prova palesa del daler que teníem de ballar-ne tantes com en toquessin. Malauradament, però, no ens era possible forçar la marxa dels nostres vehicles sense perjudicar els nostres cossos. Allò d'anar a «cavall de les cames» no donava més. No obstant, esperonats per la tarda alegre i divertida – almenys així ho suposàvem – que ens esperava, no ens hi amoïnàvem pas massa, i entre animades discussions i divertits comentaris arribàrem al davant del santuari.

Un bell i magnífic espectacle aparegué, allavors, davant els nostres ulls, format per incomptables colles que allí s'havien reunit disposats a passar-hi alegrement la diada, ço que donava un major conjunt al propi emplaçament de la festa. Hi havia de tot: cares radiant de satisfacció, riallades grasses, explosives, estridents; crits, cants, corredisses d'infants, gatzara del jovent: Tot semblava convidar a fruit en plena natura de la gran animació en esclat.

Però, amics, començà la cobla a llançar a l'aire les primeres notes d'una altra sardana – la

primera per nosaltres – i ja ens teniu – els de la meva colla – aplegats per a començar a dibuixar amb els nostres cossos una petita roflana que ben aviat creixé en grans proporcions, però malauradament, per contra, – i consti que no parlo per a fer elogi dels meus companys, ni tampoc amb pretensió de fer un auto-elogi, en matèria sardanística, per ço que afecta a la part dansaire – s'empetití en ordre, ja no hi hagué ben aviat ni cadència, ni harmonia, ni ritme, és a dir, cap de les múltiples belleses plàstiques que deuen trobar-se englobades en la sardana dansa.

No en vulgueu més de barreja de moviments: salts, camades i tota mena de sotragades que repercutiren en els braços dels meus bons amics i no menys en els meus. Devia fer pena en aquells moments esguardar els nostres rostres, que segurament, apareixien suats, emmurriats, amb mostres de fatiga per l'esforç a desenrotllar, per a fer anar una mica a temps a uns quants eixelabrats que havien vingut a destarotar-ho tot. Les exclamacions que fèiem tots en acabar, ja les podeu endevinar sobradament. Si fa no fa aixís: «Nois ens ha tocat ben bé el rebre. Quins *carretons* els del meu costat. Em sembla que ja no en ballo cap més» i altres per l'istil.

No obstant amb més o menys patir aguantàrem les altres sardanes fins a l'acabament de l'audició. El nostre ver amor per la dansa que havíem començat a ballar quan encara érem infants, malgrat tot, ens féu prendre paciència tota aquella tarda que tant havíem cregut passar divertida.

De retorn cap a casa, els nostres comentaris no eren gens ni mica falaguers i animats, ni despertaven vivor com a l'anada, ans al contrari eren ensopits, amb un punt de tristor, decepció i enuig que recordava, encara més, la desil·lusió que havíem tingut aquella tarda de maig, la qual tant havíem cregut que ens havia de somriure.

Era ben aplicable, allavors, aquelles preguntes, semblants al que ha anat i torna d'una festa major. «Què, on aneu?» per a respondre seguidament amb to jovial i xiroi incapaç de contradir: «A l'aplec sardanístic!». I a la tornada: «D'on veniu?». En contestar, sens dubte, que el to de veu és molt més baix que el fet a l'anada i més o menys la resposta així: «De l'aplec, on ens hi han deixat ben *plegats*.»

DORBT.

NOTICIARI

ARXIVEM les partícels de les següents sardanes:

- Xerroteig d'ocells •
- Esclat juvenil •
- Fresar •
- Esbojarrada •
- Falaguera •
- Penya Lytws •

La sardana •Esclat juvenil• és dedicada al nostre Foment.

Donant: J. Cirilo.

Vagi, doncs, a aquest mestre les nostres mercès més sinceres per la seva gentilesa.

EL C. D. del Foment de la Sardana de Barcelona va prendre l'acord de convocar un Concurs Social de Sardananistes, que tindrà lloc el 1.er de novembre. Els premis seran: 1. Medalla d'argent. 2. Medalla de coure. 3. Medalla de coure.

Aquest Concurs serà el primer que's fa d'aquesta mena.

Com es veurà, l'afany dels balladors serà purament de millorament, allunyats completament de lucre.

COPIEM d'una societat sardanista, no empordanesa ni selvatana, el moviment de socis durant el mes d'octubre: •S'han aprovat durant aquest mes 21 propostes de nous socis, i s'han cursat en el mateix termini 5 baixes•.

Això sí que és un moviment ben fala-

guer. Nosaltres per cada 5 altes tenim 5 baixes.

Ésser de l'Empordà i ésser sardanista és una mateixa cosa, però ésser de l'Empordà i pagar una pesseta, n'és una altra. Quina desgràcia!

L'AUDICIÓ de sardanes que va tenir lloc al Parc el mes proppassat van acudir-hi bastants sardanistes malgrat del mal temps que feia. És clar que no feia el goig que han fet les altres ballades, però les xamoses i entusiastes sardanistes que hi havien ja van donar-hi el relleu necessari per a fer-nos oblidar l'inclement temps.

La propera audició tindrà lloc el dia 24 d'aquest mes també al Parc. No podrà ésser que faci mal temps! El bon temps hi acompanyarà, hi acompanyarà un estol de damisel·les i ardits

ATENEA va fer-nos la distinció de convidar-nos a visitar l'exposició de crisantems que va inaugurar-se el dijous dia 7 del corrent al saló de l'Agrupació, (Casino Menestral).

Nosaltres no varem poder menys d'acceptar el convit i ens van tenir amb molt de gust a admirar aquesta flor tan pròdiga de bellesa per a les mans que hi tenen cura.

La concurrència palesava l'interés que va desvetllar als figuerencs tots.

Constatem, però, la manca d'assis-

tència dels homes - que potser és avanguardista no estimar les flors? - en contra de la molta assistència de respectables senyores i distingides senyoretetes - una altra flor - però una rosa, elles.

ELS nostres benvolguts consocis del Foment En Simó Gratacós i En Ramon Xifra i Riera, l'amor els va oferir un fill - una nena - a cada un.

Rebin els seus pares i llurs respectives esposes la nostra coral felicitació, bo i desitjant als nou vinguts llargs anys de vida i salut.

EL nostre bon amic, l'activíssim col·laborador d'aquest portantveu. N'Ernest Albert i Galter ha estat uns dies malalt.

En saber que actualment es troba en franc període de convalescència, nosaltres ho celebrem moltíssim i li desitgem que frueixi ben aviat d'una perfecta salut.

Aquesta seva malaltia ha estat la causa de què no hagi pogut col·laborar en aquest número. Esperem veure ben aviat els seus articles tan interessants i estimats dels nostres lectors.

Aquest portantveu ha passat per la prèvia censura

Arts Gràfiques TRAYTER, Cervantes, 13, Figueres

**AQUEST PORTANTVEU ES FACILITA AL PREU DE 25 CÈNTIMS
PELS NO SOCIS, A LA "LLIBRERIA BATLLOSERÀ". ENGINYERS, 3**

PANTEONS LÁPIDES

Marbristeria Artística

— D'EN —

JOAN PINEDA

RUTLLA, 11

FIGUERES

RECORDEU AQUEST NOM:

"SALVAVIDES"

I SABREU QUE SÓN ELS
EXQUISITS
CAMELS - PASTILLES
QUE A VÓS US CONVENEN.

REPRESENTANT A FIGUERES:

Colmado BOSCH

RAMBLA, 11 i PORTELLA, 9

**QUEVIURES FINS
BOMBONERIA SELECTA**

JOAN MARAGALL, 3 i 5

PRIMER PIS

FIGUERES

NOVETATS PER A SENYORA

PERE JUANOLA

GIRONA, 24

FIGUERES

Aquesta casa rep continuament les

últimes novetats que imposa la moda

PREU FIXE